

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab Medlemsblad

Årgang 21, nr. 2
April 2006

Indhold

Korte meddelelser	2
Formandens beretning 2005	3-4
Bestyrelsens sammensætning og valgperioder	4
Endelig dagsorden for generalforsamling 28. april	5
Møde 26. april, Sammenslutningen af danske sonografer	6
Årsmøde 27. - 28. april 2006, Zoo København	7-9
Udenlandske kurser	9
Debatoplæg: Muskuloskeletal ultralyd	10
DUDS kurser	11
EUROSON 2006	12
Nyt fra RFSUMB og UiM	12-13
Muskuloskeletal ultralydkursus oktober 2006	13-14
Efterårsmøde 27. oktober 2006, Århus	14
Fagområdet: Ultralyddiagnostik	15
Basiskurset	15
Et dansk-australsk ultralyds-eventyr	16

DUDS medlemsblad

Udgives af

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab -
www.duds.dk

Udsendt til Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs medlemmer april 2006

Formand

Christian Nolsøe. formand@duds.dk

Næstformand

Lars Bolvig naestformand@duds.dk

Kasserer

Jens Hillingsø kasserer@duds.dk

Sekretær

Ulrich Fredberg sekr@duds.dk

Bestyrelsesmedlem

Vibeke Dabelsteen best@duds.dk

Medlemsbladet/webmaster

Michael Bachmann Nielsen

medlemsblad@duds.dk

webmaster@duds.dk

Trykkeri Grafisk Data Center

Trykplag 850 eksemplarer

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab er medlem af European Federation of Societies in Ultrasound in Medicine and Biology, EFSUMB, som har ca 19.000 medlemmer (www.efsumb.org).

EFSUMB er medlem af World Federation for Ultrasound in Medicine and Biology (WFUMB) som har cirka 50.000 medlemmer (www.wfumb.org).

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs medlemsblad udkommer 3-4 gange om året, udsendes gratis til selskabets medlemmer.

Næste medlemsblad forventes udsendt i starten af september 2006

Meddelelser, der ønskes optaget i bladet sendes til medlemsblad@duds.dk

Deadline til næste medlemsblad:

15. august 2006

Korte meddelelser

ECHOES - WFUMBSs medlemsblad - kan ses på www.wfumb.org

Verdenskongressen afholdes om ca 1½ måned i Seoul www.wfumb2006.com

EFSUMB Newsletter trykkes i Ultraschall in der medizin, men kan også ses på www.efsumb.org

9th International Congress on Interventional Ultrasound som afholdes i Herlev i juni er også godkendt som EUROSON School www.interventional-ultrasound.org

Indkaldelse til ansøgninger fra Hans Henrik Holm Fond 2006

I forbindelse med professor, dr.med. Hans Henrik Holm's afskedssymposium år 2000 oprettedes en fond til støtte af dansk ultralyddiagnostik og interventionel ultralyd. Den årlige legatportion i 10 år er 36.000 kr. Legaterne kan søges af læger, sonografer og teknikere til videnskabelige formål (studie- og kongresrejser, apparatur m.v.)

Ansøgning bedes fremsendt senest mandag 29. maj 2006 til Hans Henrik Holm, Vilvordevej 39 B, 2920 Charlottenlund.

Uddeling af legatet forventes at foregå i tilslutning til 9th International Congress on Interventional Ultrasound i Herlev.

Formandens beretning 2005

DUDS har på nuværende tidspunkt 786 medlemmer. Hvilket er ca. 100 flere end sidste år og 300 flere end forrige år ved samme tid. Denne kraftige stigning i medlemstallet skyldes vores politik med at alle deltagere på DUDS kurser, som ikke er medlemmer, tilbydes gratis medlemskab frem til næste kontingentsopkrævning. Et fåtal ønsker ikke at modtage dette tilbud, men de fleste takker ja, og er åbenbart godt tilfredse med det de får, idet kun ganske få melder sig ud når, de skal til at betale for medlemskabet. Som medlem af DUDS får man kvartalsvis tilsendt DUDS bladet samt det videnskabelige tidsskrift *Ultraschall in der Medizin/European Journal of Ultrasound*, der udkommer 6 gange årligt og siden 2005 har været officielt organ for EFSUMB.

Tidsskriftet har en høj videnskabelig standard, og da alle artikler siden "konverteringen" til *European Journal of Ultrasound* som minimum har haft abstract på engelsk, bør alle DUDS medlemmer kunne læse bladet med udbytte. Videnskabelige tidsskrifter vurderes blandt andet ud fra parameteren Impact Factor (IF) der er defineret som antallet af "citations" fra de sidste 2 år divideret med antallet af publicerede artikler for de samme sidste 2 år. IF ligger for *Ultraschall in der Medizin/European Journal of Ultrasound* på 1,48 mens det til sammenligning eksempelvis kan oplyses følgende: *Acta Radiologica* 1.178, *J Clin Ultrasound* 0.82, *J Ultrasound Med* 1.01, *European J Radiology* 1.745, *UMB* 2.064 og *AJR* 2.384. "Højderekorden" indenfor billeddiagnostik indehaves af "The Grey Journal" alias *Radiology* med 5,076. Den absolutte vinder er *New England Journal Med* med 38,57, mens *Lancet* halser langt efter med 21.713. Andre - meget - kendte naturvidenskabelige tidsskrifter som *Nature* og *Science* ligger på henholdsvis 32.182 og 31.853, men skønsmæssigt over halvdelen af de indekserede tidsskrifter ligger med IF mindre end 1. *Ultraschall* med IF 1,48 må således objektivt vurderet betragtes som et lødigt tidsskrift, og da det tillige - i hvert fald efter undertegnede smag - præsenterer sig indbydende med god opsætning og flotte billeder, er det en god mulighed for at holde sig opdateret med det nyeste indenfor ultralyd hjemme i sin egen stue. Bladet er imidlertid ikke gratis, heller ikke som kollektivt abonnement. DUDS betaler p.t. ca 30 EURO per medlem og hvis man hertil lægger medlemsafgift til EFSUMB på 6 EURO, kan det ved hurtig hovedregning konstateres at disse to poster "spiser" en stor del af kontingentet, med cirka 266 kr. ud af 300 kr. Dette forhold er ikke holdbart, og bestyrelsen har derfor, som det fremgår af dagsordenen, foreslået en beskeden kontingentstigning på 100 kr. årligt.

Årets regnskab er mærket af bekendtskabet med *Ultraschall* og bærer præg af den sandhed, der ligger til grund for ordsproget: "man kan blive kvalt i egen succes". På grund af forviklinger vedrørende sekretærbistand samt forskellige terminer ved opgørelsen af betalingen af *Ultraschall* og kontingentopkrævningen til DUDS, som administreres af Lægeforeningen, er vi havnet i den situation at vi har betalt blad-afgift for de mange nye medlemmer, men ikke fået opkrævet forholdsmæssigt tilsvarende kontingent. Nu er det indtrufne ingen katastrofe, eftersom DUDS har en større formue, men forholdet har vist at et mindre stramt budget og en mere stram styring af medlemsregistreringen, er påkrævet. Bestyrelsen har i erkendelsen heraf stillet forslag om 100 kr. stigning i kontingent og vil fremover forsøgsvis føre to separate medlemslister med henblik på at bevare overblikket over antallet af nye medlemmer i forhold til det totale medlemsantal. Problemet vil dog formentligt løse sig selv, eftersom selv den mest optimistiske prognose næppe indebærer samme procentvise stigning i antallet af medlemmer, som vi har oplevet de seneste par år.

Der er i 2005 afholdt 14 kurser i DUDS regi, som alle har været velbesøgte og har modtaget flot kritik. Flere af kurserne er så efterspurgt, at det har været nødvendigt at afholde dem flere gange i årets løb. Dette gælder blandt andet basalkurset samt kursus i teoretisk og praktisk ultralydskanning for klinikere, og jeg vil gerne benytte anledningen til at takke kursusledelserne for deres store indsats, samt selvfølgelig kursisterne for at møde talstærkt op.

På EFSUMB niveau er der publiceret et vigtigt skrift med titlen "Minimum Training requirements for the

practice of medical ultrasound in Europe" som beskriver rimeligt detaljeret, hvad der efter EFSUMB's mening kan og bør kræves af teoretisk og praktisk uddannelse for læger, der udfører ultralyddiagnostik og intervention indenfor specialerne gynækologi og obstetrik, gastroenterologi, nephro-urologi, mammadiagnostik og vaskulær ultralyd. Det er DUDS's intention at efterleve kravspecifikationerne i disse dokumenter, og vi forventer at der fra centralt hold vil blive rejst ønske om kurser og efteruddannelses tilbud, der kan imødekomme disse krav. Til dette formål er der blandt andet nedsat et udvalg, som arbejder med at få specificeret og anerkendt ultralyd som et fagområde.

Ser vi lidt længere ud i verden end til vores europæiske naboer blev 2005 året hvor CADUCEUS aftalen - det nyetablerede samarbejde mellem DUDS og ASUM - blev underskrevet, og man vil allerede i 2006 ved selvsyn kunne konstatere at udvekslingen fungerer, idet ASUM president David Rogers og editor for ASUM's officielle organ Ultrasound Bulletin, Roger Davies, begge er Invited Speaker ved den store internationale begivenhed i 2006 i DUDS regi nemlig "9th International Congress on Interventional Ultrasound", der løber af stablen 12. til 14. juni i de kendte rammer på Herlev Hospital. Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary har venligst indvilliget i at indtræde som protektor for kongressen, og der skal fra disse spalter lyde en u-forbeholden kæmpe-opfordring til alle, der interesserer sig for ultralyd-intervention om at tilmelde sig kongressen på www.interventional-ultrasound.org

I sommeren 2005 blev det besluttet at "sammensmelte" DUDS efteruddannelseskursus - det traditionsrige "Schæfergårdskursus" - og Forårsmødet under det rimeligt simple navn "DUDS Årsmøde". Det er med stor forventning vi ser frem til dette første "Årsmøde", som arrangeres i dagene 27. og 28. april af ledelsen fra det hedengangne Schæfergårdskurset, Michael Bachmann Nielsen og Charlotte Strandberg, og finder sted i Zoo København - med mulighed for at ultralydskanne dyrene, naturligvis. Gå ikke glip af dette spændende arrangement, men vær med til at søsætte DUDS nye flagskib i kussammenhæng "Årsmødet" - et todages efteruddannelses tilbud i særklasse.

Christian Pállson Nolsøe, Formand DUDS

DUDS bestyrelse per 1. juni 2005

Formand 2004-06

Overlæge PhD Christian Nolsøe
Røntgen Ultralyd
Frederikssundsvej 80B
2400 København NV
Tlf 3886 3420
formand@duds.dk

Næstformand 2004-06

Overlæge Lars Bolvig
Radiologisk afdeling
Århus Sygehus
Tage-Hansens Gade 2
8400 Århus
naestformand@duds.dk

Sekretær 2005-07

Overlæge Ulrich Fredberg
Medicinsk afdeling
Silkeborg Centralsygehus
8600 Silkeborg
sekr@duds.dk

Kasserer 2002-06

Afdelingslæge PhD Jens Hillingsø
Gastrokirurgisk afd C
Rigshospitalet
2100 København Ø
kasserer@duds.dk

Bestyrelsesmedlem 2003-07

Sygeplejerske Vibeke Dabelsteen
Røntgenafdelingen
Skejby Sygehus
8200 Århus N
best@duds.dk

Indkaldelse til ordinær generalforsamling

28 april 2006 kl 16-17

Auditoriet i Zoo, Roskildevej 32, 2000 Frederiksberg

(indgang til auditoriet gennem bygningen lige til højre for Zoos indgang, herefter til højre og op ad trappen)

Endelig dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Formandens **beretning**
3. Forelæggelse af det reviderede regnskab for 2005*
4. Budget for 2006**
5. Kontingentfastsættelse
Bestyrelsen foreslår kontingentstigning fra 300 til 400 kr
6. Valg af bestyrelsesformand
Christian Nolsøe har været formand i 2 år, genvalg mulig, er villig til genvalg.
7. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
Lars Bolvig har været medlem af bestyrelsen i 2 år, genvalg mulig, er villig til genvalg.
Jens Hillingsø afdækker efter 4 år i bestyrelsen. Som nyt medlem af bestyrelsen foreslås Tri Huu Nguyen.***
8. Valg af revisor og revisorsuppleant
Bestyrelsen foreslår genvalg af henholdsvis Nikolaj Borg Mogensen som revisor og Birthe Højlund Bech som revisorsuppleant.
9. Forslag til vedtægtsændring
Ændringen vedrører §6, der omhandler bestyrelsens sammensætning. Ændringen ønskes dels for at bringe vedtægterne i overensstemmelse med den faktiske situation og dels for at sikre kontinuiteten i bestyrelsesarbejdet.

Nuværende ordlyd:

"Selskabet ledes af en bestyrelse, der vælges blandt de ordinære medlemmer ved den ordinære generalforsamling og de fungerer fra den følgende 1. juni.

Bestyrelsen består af en formand, en næstformand, en sekretær, der samtidig er redaktør, en kasserer, og yderligere et medlem, som alle vælges hver for sig ved simpel majoritet.

Samtlige bestyrelsesmedlemmer vælges for 2 år ad gangen. Umiddelbart genvalg kan finde sted én gang. Et medlem, der har siddet i bestyrelsen i 4 år, kan kun nyvælges til bestyrelsen, når der er gået mindst to år siden sidste funktionsperiode. Dog kan et medlem, der har siddet i

bestyrelsen i 4 år, umiddelbart vælges som formand for 2 år.

På den ordinære generalforsamling vælges en revisor og en revisorsuppleant. Genvalg kan finde sted."

Ændringsforslag:

"Selskabet ledes af en bestyrelse, der vælges blandt de ordinære medlemmer ved den ordinære generalforsamling og fungerer fra den følgende 1. juni.

Bestyrelsen består af 6 personer: Formanden, næstkommende formand, umiddelbart afgangsførmænd, sekretær, kasserer og medlem uden portefølje. Som observatør ved bestyrelsesmøderne deltager redaktørerne af foreningens blad og hjemmeside. Ved stemmelighed i forbindelse med afstemning tæller formandens stemme dobbelt.

Formanden vælges for en samlet funktionstid af 6 år: To år som næstkommende formand, 2 år som formand, og 2 år som umiddelbart afgangsførmænd. Herudover konstituerer bestyrelsen sig selv.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer vælges for 2 år ad gangen. Umiddelbart genvalg kan finde sted én gang. Et medlem, der har siddet i bestyrelsen i 4 år, kan kun nyvælges til bestyrelsen, når der er gået mindst to år siden sidste funktionsperiode. Dog kan et medlem af den siddende bestyrelse umiddelbart vælges til formand, som ovenfor beskrevet.

På den ordinære generalforsamling vælges en revisor og en revisorsuppleant, samt en suppleant til bestyrelsen, som kan deltage i bestyrelsesmøderne dog uden stemmeret. Genvalg kan finde sted."

10. Orientering fra EFSUMB
11. Orientering fra WFUMB
12. Orientering fra Sammenslutningen af Danske Sonografer
13. Indkomne forslag
14. Eventuelt

* og ** Det reviderede regnskab for 2005 samt budgettet for 2006 var ikke klar ved deadline for dette blad. Vil formentlig først være klar til selve generalforsamlingen hvor det uddeles, bliver det tilgængeligt før selve generalforsamlingen vil det blive lagt på hjemmesiden

*** Tri Huu Nguyen er overlæge ved gyn-obst. afdeling, Holbæk SYgehus, han har tidligere været ansat ved ultralyd-afdelingen i Herlev ,hvor han har lavet Ph.d.-afhandling

Sammenslutningen af Danske Sonografer

Afholder møde onsdag den 26. april 2006 kl. 12.00-17.00, Rigshospitalet, auditoriet Radiologisk klinik, afsnit X4122

Kl. 12.00 - 13.00 Mødes vi på Rigshospitalet, hvor der serveres frokost.

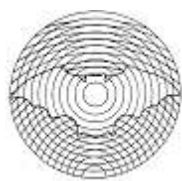
Kl. 13.00 - 17.00 Undervisning, andre indlæg, diskussion og dialog.

Michael Bachmann Nielsen: "Ultralyd af galdeveje"

Hanne Sønder Grossjohann: "Fri intraabdominal væske"

Karl Erik Stovgård og Mads Fredslund, sonografer fra Vejle Sygehus, fortæller om deres uddannelse i almen ultralyd, som er foregået både i England og herhjemme.

Mødet er åbent for alle, gratis adgang. Nærmere oplysninger på e-mail best@duds.dk

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab byder velkommen til

Årsmøde 27.-28. april 2006

Zoo København

Program

Torsdag den 27. april

09.00 - 09.30 Registrering og kaffe i udstillingsområdet

09.30 - 09.35 Velkomst og orientering - Kursusledelsen

Hals

09.35 - 10.15 Processer i thyreoidea - Ulla Feldt-Rasmussen

10.15 - 11.00 UL af thyreoidea - Torben Lorentzen

11.10 - 11.30 Cytologi eller histologi ved thyreoideabiopsier - Katalin Kiss

11.30 - 12.00 UL af lymfeknuder, halscyster, spytkirtler - Michel Court-Payen

12.00 - 13.15 Frokost i Zoos restaurant

Kontraststoffer og nye teknikker

13.15 - 13.55 Klinisk anvendelse af kontraststoffer og 3D - Bjørn Skjoldbye

14.00 - 14.35 Nye Doppler teknikker - Jesper Udesen

14.40 - 15.30 US contrast agent in the liver - Christoph Dietrich

15.30 - 15.50 Kaffe i udstillingsområdet

15.50 - 16.30 Elastography - Christoph Dietrich

16.30 - 16.50 UL af kæmpeskildpadder i felten - Beth Fledelius

17.00 - Oplev Zoo efter lukketid

Vi starter med at se fodring af sultne løver, herefter rundvisning i grupper. Der vil være "nødrationer" til at vedligeholde et rimeligt blodsukterniveau for alle.

Ledsagere og børn møder kl. 16.45 ved porten til venstre for indgangen.

20.00 Middag i zoo's restaurant

Zoo's auditorie med udsigt til haven

Zoo's restaurant

Forhallen i auditoriebygningen, her vil der bl.a. blive udstilling

Fredag den 28. April

Abdominal smerter/akut abdomen

- 08.00 - 08.40 Akut abdomen - Pablo Vinicoff
- 08.40 - 09.15 Traume ultralyd - Anders Nilsson
- 09.25 - 10.10 US of the painful abdomen in children - Rose de Bruyn
- 10.10 - 10.30 US of abdominal pain in animals - Fintan McEvoy
- 10.30 - 10.40 Live demo hos dyr - Fintan McEvoy
- 10.40 - 11.15 Gruppefoto og kaffe i udstillingsområdet

Pleura, lunger og mediastinum

- 11.15 - 12.00 US of the pediatric chest and neck - Rose de Bruyn
- 12.00 - 12.30 Lunger og pleura hos voksne - Birthe M. Henriksen
- 12.30 - 13.30 Frokost i Zoos restaurant

Muskuloskeletal

- 13.30 - 14.00 Live volume ultrasound: Exciting radiology advances - Radjen Ganpat
- 14.00 - 14.30 Hvad enhver ultralyddiagnostiker bør vide om UL og arthrit diagnostik hos voksne og børn - Charlotte Strandberg
- 14.30 - 14.55 Skanning af led hos heste - Simone Nanni

Frie foredrag

- 15.00 - 15.30 Første erfaringer med "live" billedfusion mellem CT eller MR og real-time ultralydsskanning - Caroline Ewertsen, HS Grossjohann, LB Svendsen, MB Nielsen
 Påvisning af sentinel node med ultralydskontraststoffer. Kristina Rue Nielsen, HS Grossjohann, C Palnæs, MB Nielsen
 The Centripetal Blood Flow of the Malignant Tumor Visualized by Contrast Enhanced Ultrasonography and Dynamic MRI. Mette Marklund, JM Møller, S Sletting, N Bentzon, C Nolsøe
- 15.30 Afslutning - Kursusledelsen
- 1600 - 1700 DUDS generalforsamling. Alle medlemmer af DUDS er velkomne uanset om de har deltaget i Årsmødet

Bare rolig, vi er blevet vaccinerede

Årsmødet

Sted: Zoos auditorium. Indgang i bygningen umiddelbart til højre for Zoos indgang. Fortsæt til højre og op ad trappen.

Kursusledelse: Charlotte Strandberg og Michael Bachmann Nielsen

Kursusgebyr: 2.800 for begge dage. Prisen inkluderer fortæring (herunder middagen torsdag aften), kaffe/te/vand, rundvisning torsdag aften.

Det er muligt at medbringe ledsager til det sociale arrangement og efterfølgende middag i zoo's restaurant torsdag eftermiddag og aften. Prisen for dette er kun 300 kr per voksen person. Desuden kan der medbringes 1-2 mindre børn uden beregning.

Tilmelding til kursussekretær Helene Borg snarest muligt på kursus@duds.dk

Begrænsede pladser.

Da kursusarrangørerne overfor zoos restaurant har en deadline i første halvdel af april, tilrådes hurtigt tilmelding.

Det **skal** fremgå af tilmeldingen hvor mange børn/voksne der tilmeldes til det sociale arrangement.

Ønskes overnatning bedes kursisterne selv arrangere det. Forslag til nærliggende hoteller:

Hotel Josty, Pile Allé 14a, 2000 Frederiksberg, Tlf 38869090 www.josty.dk

Hotel Frydenlund, Gl. Kongevej 176, 1850 Frederiksberg C, Tlf 33318384

Ibis Crown Hotel, Vesterbrogade 41, 1620 København V. Tlf 33212166

Hotel Sct. Thomas, Frederiksberg Allé 7 / 1621 København V, Tlf 3321 6464 www.hotelsctthomas.dk

Sponsorer: (alfabetisk)

Apgar, B-K Medical, Cook, Dumed, Ekkomarine, GE, Initios, PBN, Philips, Santax, Siemens

Udenlandske kurser og kongresser

28. maj - 1. juni 2006. Verdenskongressen i ultralyd - World Federation for Ultrasound in Medicine and Biology (WFUMB). Seoul, Sydkorea www.wfumb2006.com

19.-23. juni 2006. ESGAR 2006 - European Society of Gastrointestinal and Abdominal Radiology. 17th Annual Meeting and Postgraduate Course. Kreta. www.esgar.org

28.-30. juni 2006. 15th International Symposium on Endoscopic Ultrasonography. Amsterdam. www.eus2006.com

6.-9. september 2006. European Association of Trauma and Emergency Surgery. Malmø. www.eates.se

15.-19. september 2006. EUROSON 2006, Bologna, Italien www.euroson2006.com

15.-17. september 2006. ASUM 36th Annual Scientific Meeting, Melbourne, Australien. www.asum.com.au

12. -14. december 2006. 38th BMUS Annual Scientific Meeting And Exhibition. Manchester www.bmus.org

Debatoplæg:

Muskuloskeletal ultralyd.

Efter kardiologerne indførte ultralydscanninger som en integreret del af den kliniske undersøgelse, fulgte gynækologerne efter som det 2. speciale uden for radiologien. De seneste år er antallet af specialer, der anvender ultralydscanninger som en naturlig del af specialet, udvidet med reumatologi, ortopædkirurgi, gastroenterologi og endokrinologi.

Inden for reumatologien arbejdes der i øjeblikket på at udfærdige krav til målbeskrivelsen, således at kommende speciallæger i reumatologi skal kunne dokumentere kompetencer i muskuloskeletal ultralyd for at opnå speciallægeanerkendelse. Noget lignende er allerede sket i andre specialer.

Det vides, ved "blinde" ledinjektioner lykkes det at deponere medicinen intraartikulært i ca. 1/2 af tilfældene i knæled og ca. 1/3 af tilfældene i skulderled. I mere end 1/2 af alle "blinde" injektioner rammes således utilsigtede strukturer (kar, sener, ledbrusk mm). Ultralydvejledt injektion øger effekten og nedsætter risikoen. I løbet af få år, må man forvente, at alle injektioner i led, bursae og seneskeder samt aspirationer skal foregå ultralydvejledt.

Tidlig diagnostik af arthritis er afgørende for behandlingsresultatet, da en betydelig del af lederosionerne opstår i løbet af det første halve år. Ultralydscanningen er uden sammenligning den letteste og hurtigste måde at diagnosticere og dokumentere både synovitis og erosioner.

Klinisk undersøgelse, ultralydscanning, klinisk fortolkning af scanningen, umiddelbar handling på basis af ultralydscanningen (ultralydvejledte aspirationer til diagnostik/polarisationsmikroskopi, terapeutiske aspirationer, ultralydvejledte injektioner og iværksættelse af genoptræning eller medicinsk behandling) i en og samme konsultation er naturligvis det mest hensigtsmæssige - både for patient og behandler.

Spørgsmålet er således ikke længere er, om muskuloskeletale ultralydscanninger skal decentraliseres eller ej, men i højere grad, hvordan vi sikrer, at ikke-radiologiske læger, der foretager ultralydscanninger, har dokumenteret kvalifikationer hertil. Mange specialer har ikke opbygget faste retningslinier og mange afdelinger har ganske vist anskaffet sig ultralydscanner(e), men har ikke kapacitet eller kvalifikationer til at uddanne i ultralydscanning.

Det synes derfor hastende, at der skabes retningslinier for at opnå dokumenterede kompetencer i ultralydscanning inden for de forskellige specialer. DUDS kunne være proaktiv og kontakte de forskellige specialer med henblik på at give råd og vejledning til udarbejdelse af disse retningslinier, således der kommer en vis ensartethed over disse krav, om end det naturligvis vil være betydelig mere krævende at opnå kompetencerne i f.eks reumatologi end i endokrinologi (der stort set kun omfatter gld. thyreoidea).

Skønt disse retningslinier ikke på nuværende tidspunkt foreligger, bør alle afdelinger starte på at registrere ultralydscanningerne med navn på den læge, der udfører scanningen, således lægen til et hvert tidspunkt kan dokumentere antallet af udførte scanninger. Nogle steder har dette allerede fungeret i flere år.

Lars Bolvig, Radiolog, Århus Sygehus & Ulrich Fredberg, Reumatolog, Silkeborg Centralsygehus

MCP-led II scannet longitudinelt dorsalt. Der ses hypervaskularisering ved farvedoppler inden for ledkapslen, som tegn på aktiv synovitis. Der er ingen erosioner eller fri væske

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs kurser

26. april 2006. Sammenslutningen af danske sonografer. Rigshospitalet

Afholdes kl 12-17. Gratis adgang. Se annonce andetsteds i dette blad.

27. - 28. april 2006. Årsmøde og generalforsamling, Zoo København

Se annonce andetsteds i dette blad.

8. - 10. Maj 2006. 38. Basiskursus i ultralyd. Amtssygehuset i Herlev.

EFSUMB's level 1. DUDS velkendte basiskursus, som de fleste radiologer og andre klinikere, der anvender ultralyd gennemgår. Efterspørgslen på kurset er større end nogensinde, i 2005 var 150 på kurset. Den engelsksproget lærebog "Basics of Clinical Ultrasound", forfattet af flere af underviserne på kurset, forventes udleveret til kursisterne ved kurserne i 2006. Bogen er en kittelbog, indholdet svarer nogenlunde til hvad der forventes af en læge i starten af en radiologisk undervisningsstilling. Kursusledelse: Morten Høgholm Pedersen, Bjørn Skjoldbye, Michael Bachmann Nielsen. Kurset holdes også til august. Kursuspris 2.900 kr. E-mail til tilmelding og forespørgsler: basiskursus@duds.dk Se billeder fra basiskurset november 2005 på www.duds.dk (18 CME point)

12.-14. juni 2006. 9th Interventional Congress in Interventional Ultrasound. EUROSON School. Amtssygehuset i Herlev

"Punktur"-kongressen er tilbage med masser af internationale foredragsholdere. Stor udstilling. Rådhus-reception og kongresmiddag på Langelinie Pavillonen. www.interventional-ultrasound.org

28. - 30. august 2006. 39. Basiskursus i ultralyd. Amtssygehuset i Herlev.

EFSUMB's level 1. E-mail til tilmelding og forespørgsler: basiskursus@duds.dk (18 CME point)
Bemærk, årets 2. basiskursus, afholdes også maj 2006

11. - 13. oktober 2006. DUDS kursus i muskuloskeletal ultralyd. København.

Kursusledelse: Michel Court-Payen, Ole Schifter Rasmussen, Per Hölmich. (18 CME point)
muskel@duds.dk

14. - 15. oktober 2006. 10th Anniversary Symposium for the Musculoskeletal Ultrasound Course of the DSDU. Hip and groin: trauma and overuse/Peripheral nerves: upper and lesser limbs. Rigshospitalet.

Kursusledelse: Michel Court-Payen, Ole Schifter Rasmussen, Per Hölmich. muskel@duds.dk

27. oktober 2006.

DUDS efterårsmøde afholdes igen i Århus. Der vil være danske og udenlandske foredragsholdere. Kursusledelse: Lars Bolvig m.fl. E-mail til tilmelding og forespørgsler: e2006@duds.dk

DUDS's 2. Færdighedskursus i skanning af galdeveje

Rettet specielt mod læger i kirurgisk eller medicinsk speciallægepraksis. Gennemgået basiskursus samt nogen praktisk erfaring med ultralydsskanning er en forudsætning. Forventes afholdt efteråret 2006, endelig dato ikke fastlagt. Kursusledelse: Jens Hillingsø, Lars Bo Svendsen, Michael Bachmann Nielsen. E-mail til tilmelding og forespørgsler: kursus@duds.dk

Foråret 2007. Kursus i Doppler-ultralyd og kontraststoffer.

Seneste kursus afholdt 31.10-1.11.05. Kursusledelse: Torben Lorentzen og Christian Nolsøe. (18 CME point). E-mail til tilmelding og forespørgsler: doppler@duds.dk

EUROSON 2006

www.euroson2006.com

Bologne 15. - 19. september 2006

Vigtige datoer:

Deadline for abstracts: 20. April

Reduceret registreringsgebyr indtil 26. Juni

Der forventes op mod 2.000 deltagere til Italien i år. Husk at booke hotel i god tid.

DUDS sponsorerer Hans Henrik Holm Lecture der som skrevet i sidste medlemsblad holdes af overlæge Søren Torp-Pedersen, fra Parker Institutet, Frederiksberg Hospital.

DUDS har en kandidat til foredragskonkurrencen Young Investigators Award, Jesper Udesen fra Ultralydsektionen, Rigshospitalet, med foredraget "Blood vector velocity estimation using an auto-correlation approach: In vivo Investigation"

Nyt fra EFSUMB og Ultraschall in der Medizin (UiM)

Den 1 marts overgik Ultraschall in der Medizin/EJU til kun at håndtere manuskripter elektronisk vha Manuscript Central fra ScholarOne som også vil være mange bekendt fra andre tidsskrifter. Webadressen er <http://mc.manuscriptcentral.com/eju>. Det forventes at antallet af tilsendte manuskripter øges betydeligt, men formentlig afkortes behandlingstiden. Editor vil nu få påmindelser om hvilke referees der er "gået over tiden" osv, noget som man selv skulle holde øje med tidligere.

Der er 5 editors i UiM (hvor undertegnede er en af dem) og jeg kan allerede nu se at man bliver nødt til at checke Manuscript Central flere gange om ugen for at kunne følge med.

En stor fordel er, at man efter at systemet har kørt et stykke tid vil kunne få statistik over antallet af indsendte manuskripter, hvor mange der accepteres, statistik for de enkelte referees osv. Ting som man ikke har kunnet før da hver editor havde "sit eget" redaktionskontor, og kun de accepterede artikler blev videresendt til forlaget til trykning, resten forblev ukendt for alle andre. Jeg har det sidste år deltaget i 2 møder med de andre editors, næste møde er i Stuttgart i juni.

Den 22. marts deltog jeg i et møde i EFSUMBs Publications Committee i London Heathrow, hvor bl.a. de første erfaringer med Manuscript Central blev diskuteret.

Kort forinden havde Volker Niem fra Thieme rundsendt en mail, der opsummerede status for UiM, her et uddrag:

Since the beginning of our cooperation the following societies have joined the journal with bulk subscriptions:

Danish Society of Diagnostic Ultrasound (DUDS)
Norwegian Society for Diagnostic Ultrasound in Medicine (NFUD)
Flemish Society of Ultrasound (VENEB)
Macedonian Ultrasound Society (MUSS)
Latvian Society of Ultrasound in Medicine (LUSA)
Croatian Society for Ultrasound in Medicine and Biology (CASUMB)

..... Here are some facts about the journal:

At present, 60% of EFSUMB members subscribe to the journal

Up to 50% of the scientific articles are in English (occasionally even more - see issue 1/2006); all German language articles are accompanied by a detailed English abstract and all photos and illustrations are accompanied by legends in

Publications Committee møde
marts 2006

English.

Impact Factor 2004 of the journal is 1,480.

The journal is published in 6 issues per year. If a whole society subscribes, the special subscription rate amounts to EUR 19.43, plus postage EUR 9.51 (these prices also include VAT, at present 7%). (For comparison: the normal subscription rate for 2006 amounts to EUR 289,90 incl. postage.) The subscription fees of all members are collected by the Publisher by a single yearly invoice sent to the society.

If a new EFSUMB society decides for a subscription on a long-term basis, the first year of subscription is completely free (i.e. costs are covered by EFSUMB).

If the whole society decides for a subscription, the journal becomes the official journal of the society. Also, you the society is entitled to include own society news in the journal (in the national language).

Many thanks for your ongoing support of UIM/EJU!

Best regards,

Volker Niem

Georg Thieme Publishers

DUDS er som nævnt i formandens beretning nu nået op 780 medlemmer. Dette synes at gøre DUDS til et af de 10 største selskaber under Dansk Medicinsk Selskab (DMS), og det største ikke-specialebærende selskab, når man ser bort fra DMS, Det Medicinske Selskab i København og Jysk Medicinsk Selskab.

DUDS er også et af 28 medlemslande af det europæiske selskab EFSUMB. DUDS er her det 7. største selskab.

På EFSUMBs hjemmeside www.efsumb.org kan man fra forsiden downloade Guidelines On Minimum Training requirements for the practice of medical ultrasound in Europe", som også blev trykt i Ultrascall nr 1, 2006. Kig det igennem, og bemærk hvilke omfattende krav der stilles, ikke kun til kurser, men også til antal skanninger per år for at opfylde hhv niveau 1, 2 og 3.

Det kan være nyttigt at kende lidt til dette dokument, når man diskuterer uddannelse i ultralyd med andre kolleger.

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs

10. Kursus i MUSKULOSKELETAL ULTRALYD 2006

Radiologisk Afdeling, RIGSHOSPITALET

Onsdag den 11.10.06 - Fredag den 13.10.06

Sted - Form: Konferencerum 1 og 2, Rigshospitalet. 3 dages eksternkursus med forelæsninger, patient-demonstrationer og praktiske øvelser.

Målgruppe: Radiologer, ortopædkirurger, reumatologer og andre interesserede.

Indhold: Basale fysiske principper. Teknik og apparatur. Normal anatomi. Kliniske applikationer herunder: skulder, hofte, knæ, ankel/fod, albue, håndled/hånd, power Doppler, ultralydvejledte interventionelle procedurer (biopsi, drænage, steroid injektioner).

Deltagerne skal selv udføre ultralydundersøgelser af bevægeapparatet.

Akkreditering: Kurset anbefales af: Dansk Radiologisk Selskab (giver 18 CME-point), Dansk Ortopædkirurgisk Selskab, Dansk Idrætsmedicinsk Selskab, Dansk Reumatologisk Selskab.

Kurset svarer til en EFSUMB's level 1 kursus og kursusdeltagelse medfører gratis medlemskab i Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab i 2007 for ikke medlemmer.

Kursusledere: Michel Court-Payen, overlæge, PhD, Radiologisk afd, Ultralydsektionen, Rigshospitalet; Ole Schifter Rasmussen, overlæge, Røntgenafdelingen, Randers Centralsygehus; Per Hölmich, overlæge, Ortopædkirurgisk afdeling, Amager Hospital

Undervisere: Danske forelæsere med erfaring indenfor Muskuloskeletal Ultralyd.

Gæsteforelæsere: Philippe Peetrans, Centre Hospitalier Molière, Bruxelles, Belgium. Carlo Martinoli, Dept of Radiology R, University of Genoa, Italy

Kursusafgift: 3.300 kr., som inkluderer frokostbuffet og kaffe. Kursusafgiften for medlemmer af de ovennævnte selskaber, som godkender kurset, samt associerede skandinaviske selskaber, er reduceret til 3.100 kr.

Sekretariat: Hanne S Grossjohann, Læge, PhD-stud, Radiologisk afd, Ultralydsektionen, Rigshospitalet, Caroline Ewertsen, Læge, PhD-stud, Radiologisk afd, Ultralydsektionen, Rigshospitalet, Helene Borg, sekretær, Radiologisk afd, Rigshospitalet

Tilmelding: Senest den 15. september 2006. Per e-mail til muskel@duds.dk

DUDS's Efterårsmøde

Scandinavien Congress Center

Århus 27. oktober 2006

1. Erfaringer med ultralyd-kontrast ved traumer.
Camilla Klausen, Steen Karstrup
2. Ultralydhåndbogen 2. ed.
Jens Jørgen Jensen
3. Labrum acetabuli læsioner vurderet med MR-artrografi og Ultralyd.
Anders Troelsen, Lars Bolvig
4. Ultralydartefakter.
Christian Nolsøe
5. Ultralydmammografi og elastografi.
Søren Redsted, Hanne Harders
6. Reumatologi og ultralydscanning.
Ulrich Fredberg
7. Ultralydscanning af muskler og sener.
Lars Bolvig

Dette er et meget foreløbigt program.

Er der nogen, der har nogle gode ideer?

Forslag sendes til: lars.bolvig@as.aaa.dk

Husk at sætte kryds i kalenderen

Fagområdet: Ultralyddiagnostik

I de næste numre af UiM/EJU vil vi diskutere hvorledes ultralyd indplaceres i forskellige kliniske sammenhænge. Mange klinikere ønsker at bruge ultralydsscanning i et eller andet omfang til diagnostik og intervention ("klinikernes forlængede arm").

Nogle specialer har i mange år haft ultralyddiagnostik som en naturlig del af det kliniske arbejde f.eks. gynækologer, cardiologer oa. Andre specialer ønsker at bruge ultralydsscanning i deres kliniske arbejde og i den forbindelse er DUDS blevet kontaktet.

Hvorledes uddannes klinikere til på forsvarlig vis at kunne ultralydscanne uden radiologisk bistand?

Der skal være focus på den diagnostiske sikkerhed og dermed patientsikkerheden. Der skal også fokuseres på lægens sikkerhed i forbindelse med f.eks. patientklagesager og her er det anbefalelsesværdigt med et "kørekort".

Hvorledes skal en uddannelse strikkes sammen?

På det teoretiske niveau skal der være et basis-kursus og et specifikt kursus. Desuden skal der være en praktisk del der omfatter et vist antal superviserede scanninger.

Uddannelsen bør lægge sig tæt op af de Europæiske standarder. Det vil bl.a. betyde uddannelse på forskellige niveauer og hermed forskellige kompetencer. Der skal altid være mulighed for at sende patienter videre til højere specialistaniveau f.eks. radiologiske afdelinger.

Uddannelsesomfanget vil være meget forskelligt fra speciale til speciale. Endokrinologer, der skal scanne gld. thyreoidea skal selvfølgelig ikke have en lige så lang uddannelse som reumatologer der skal kunne scanne hele bevægeapparatet.

Ultralydscannere er blevet meget bedre og meget billigere. De kan købes brugt så billigt at ikke uddannede personer er begyndt at foretage ultralydscanninger af meget tvivlsom kvalitet, hvilket selvfølgelig er helt uacceptabelt.

Det er problematisk at ultralydscanne patienter og finde patologi hvis patienten nylig er ultralydscannet af en ikke uddannet person der f.eks. har fundet normale forhold. Patienterne

kan ikke foretage en kvalitetsvurdering, det må specialisterne gøre.

Ultralyddiagnostik som fagområde skal diskuteres i de relevante videnskabelige selskaber, specialeråd, uddannelsesråd etc. Vi ønsker en dialog om emnet før vi (DUDS) kommer med en officiel udmelding.

Med venlig hilsen

Lars Bolvig
Næstformand i DUDS
Radiologisk Afdeling
Århus Universitetshospital

Basiskurset 8. - 10. Maj 2006

Universitetshospitalet i Herlev, Herlev Ringvej, 2730 Herlev

Interessen for dette kursus er enorm. Ca 150 deltog på de 3 kurser i 2005, ofte var kurserne overbooket lang tid i forvejen. Kurset er planlagt til at blive afholdt 2 gange i 2006

Målgruppe: Nordiske læger, speciallæger, radiografer, sygeplejersker og andre som er interesserede i brugen af ultralyddiagnostik

Indhold: Systematisk undervisning i medicinsk og kirurgisk ultralyddiagnostik:

- Fysiske og elektroniske principper for ultralydsscanning. Apparatur, billedoptimering, artefakter.
- Lever, galdeveje, pancreas, milt, urinveje, retroperitoneum, blodkar, genitalia, ansamlinger.
- Small part scanning: Hals, thyreoidea, muskuloskeletal.
- Doppler teknik.
- Ultralydvejledt punkturteknik og indikationer herfor.

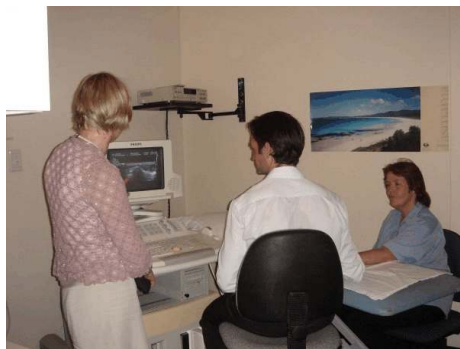
Form: Eksternat kursus, katedral undervisning, kliniske demonstrationer og hands-on øvelser. Kursets indhold opfylder EFSUMB Level 1.

Kursusafgift: 2.900 kr. Prisen inkluderer frokost, kaffe samt kursusmateriale/kursusbog

Tilmelding: Skriftlig tilmelding, som er bindende, på basiskursus@duds.dk - opgiv venligst navn, adresse og e-mail.

Et dansk-australsk ultralyds-eventyr

Her kommer et rigtigt lille eventyr: En ung ultralydsinteresseret læge med sin daglige gang på Rigshospitalet blev opfordret til at tage til Australien for at se om der skete noget interessant der. Han sagde straks "Ja" og begav sig afsted. I Australien mødte han en prinsessen og blev gift og fik det halve Australien i medgift - og det er stort!

Min historie er næsten lige sådan. Jeg blev også opfordret til at tage til Australien, og jeg sagde også straks "Ja." Jeg mødte godt nok ikke en prinsesse (heldigvis, for jeg havde selv en med) men mine oplevelser var næsten lige så opløftende. Jeg tilbragte Januar 2005 på "Victoria House Imaging" i Melbourne som den første på udveksling gennem CADUCEUS. "Victoria House Imaging" er en mindre privatklinik med MR, CT, RTG, Scintigrafi og UL. På ultralyddelen hvor jeg var, var der 3 UL-apparater og 1-2 læger og 2-3 sonografer på arbejde af gangen. Scanningerne i løbet af dagen var muskuloskeletale, især mange skuldre, men også albuer, håndled, fødder/ankler, knæ mv. Dagligdagen fungerede på den måde at sonograferne først scannede patienterne og for hver region var der en række standard billeder (6-12) der skulle tages. Herefter blev lægen præsenteret for billederne og problemstillingen, og scannede så selv det der var relevant for en diagnose. På den måde kunne tempoet holdes højt, samtidigt med at scanningerne blev udført meget grundigt. Sonograferne havde en basis uddannelse som radiografer eller en naturvidenskabelig bachelorgrad fra universitetet, og herefter 2 år kombineret praktisk

på en ultralydsafdeling og studier på universitetet. De kan uddanne sig indenfor områderne "kardiologi", "obstetrik", "vascular" eller "general ultralyd." Sonografer er meget anvendt i Australien, og dem jeg mødte på "Victoria House" var eminente til ultralyd. Gad vide om sonograferne har en lignende fremtid i Danmark?

Jeg havde mulighed for at scanne patienter, mens patienterne ventede på radiologen. Kombinationen af 30-50 muskuloskeletale scanninger om dagen på klinikken, tid til at scanne selv, og sonografer og læger, der synes det var interessant at undervise, var et rigtigt godt udgangspunkt for at lære muskuloskeletal scanning. Min arbejdsdag var således utrolig spændende og hyggelig.

Oplevelsesmæssigt var det også fantastisk. Der blev taget utroligt godt hånd om os, især Dr. Cheryl Bass, min "kontaktlæge", havde travlt med at arrange BBQ, ophold på hendes weekend farm, ophold i sommerhus, billån og kontakt til andre læger i byen. Jeg havde min familie med og vi havde endvidere muligheden for at køre rundt i en lille del af landet i slutningen af opholdet.

Med udgangspunkt i ovenstående og tankerne på den australske januar sommersols varme vil jeg gerne slutte med at takke DUDS, Christian Nolsøe, Michael Bachmann og Per Hölmich for på hver deres måde at have været med til at gøre mit ophold muligt. Håber andre får muligheden for at besøge Australien gennem CADUCEUS, og at vi husker at vise exchange læger her vores vidtstrakte gæstfrihed!

Christoffer Brushøj, Ph. D. Stud.

Ultralydssektionen X4123, Radiologisk klinik, Rigshospitalet

